

„Brus“ izhaja 5. in 20. dan vsacega meseca. — Cena za vse leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za četr let 1 gl.
Posamične številke po 20 kr. — Inserati računijo se po 4 kr. petit-vrsta.

Iz Henrika Heine-ja poezij.

Poslovenil V.

Na nebu nepremično
Stojijo rôji zvezd,
In drugo k drugi vleče
Ljubezenska bolést.

In jezik tako krasen
In bôgat govoré,
A filologov nihče
Jezika ne umé.

Jaz pa sem se ga naučil,
Ter ga ne zabim več;
Za slovnico mi bil je
Predrage obráz cvetêč.

O ljubica sladka, kadar te kril
Bo grob, tihôten, temán,
Takrát dôl k tebi stopil bom,
Ter legel na tvojo stran.

In mrzlo in blede in tiho strastnó
Poljubim te in objamem,
In ukal bom, tresel se, jokal bridkó,
In sam mrlîč postanem.

Ko pólnoč mrtvece vzbudí,
Veselo se vrtijo,
A naju rakev ne spustí,
Roké me tvoje držijo.

Ko sodnji dan mrlîčev trop
K odgovoru pokliče,
Objemal naju bo še grob,
Saj naju to se ne tiče.

Vso svojo bolést v eno samo
Besedo rad bi izlil,

In vetru na pot jo izročil,
Ki dalje bi ž njo se podil.

In k tebi, draga, sape
Besedo britkó ponesó,
In vsako uro jo čulo,
Povsodi bo tvoje uhó.

Ko v sladke sanje jedva
Zatisnila boš očí,
Še v sanjah beseda moja
Na miru te ne pustí.

Kot temne sanje hiše
Na obéh stranéh se vrsté,
Jaz pa ogrnen s plaščem
Grem mimo njih molčé.

V zvoniku ura ravno
Dvanajst odbila je;
S poljubí in objemi
Zdaj ljubica čaka me.

Prijazno mi luna sveti,
Ko tako dalje hitim;
Glej! tu je že njena hiša,
Veselo mescu velim:

„Zahvalim te, stari znanec,
Da svétlil si mi na pot;
Zdaj bodem te ostavil,
Posvétí zdaj kje drugod!

„Če kje zaljubljenca najdeš,
Ki v noči toži svoj jad,
Tolaži ga, kakor mene
Tolažil si enkrát.“

Izidorja Muzloviča premišljevanja.

Pred tednom dnij ostavlil sem tudi jaz svoj kot in potoval na Vače. Čutil sem dolžnost, da to storim, ker pokojnega škofa Ravnikarja tudi jaz častim in obožavam, ne samo kot slavnega pisatelja slovenskega, marveč tudi kot izbornega škofa in rodoljuba, kot moža po volji božji.

Osebno ga nesem nikdar videl, a z učenci njegovimi, to je s takratnimi duhovniki tržaško-koperske vladikovine sem veliko občeval, ti so mi veliko pripovedovali o njem in mi narisali sliko njegovo.

Matevž Ravnikar bil je tudi kot škof preprost, odkritosrčen, mož, ki je črtil vse ceremonije. Trojalk ni mogel trpeti in kadar je prišla k njemu kaka svetohlinska ženska in jela pripovedovati o tej in oni božji poti, kako je semkaj in tjakaj romala, to se je Matevž Ravnikar razvnel. „Na božjo pot, Bogu na pot!“ rekal je stereotipno, potem pa nadaljeval: „Čemu letaš po svetu okolu? Ali nemaš doma istega Boga, istih svetnikov? Doma moli in moli goreče! Čas pa, ki ga potратиš na romanji, porabi za delo! Tako delo je tudi molitev, Bogu dopadljiva!“

Duhovnikom svojim bil je skrben dobrotljiv oče. Večina duhovnikov vladikovine njegove bili so Slovenci s Kranjskega, vse župnije in lokalije popolnil je s slovenskimi duhovniki in tako pričel blagodejno reakcijo proti prejšnji italijanski propagandi. Italijanski duhovniki, ki so poprej po Istri se šopirili, morali so se umakniti slovenskim in to je blagodejno uplivalo na narod v vsacem oziru. Italijanski duhovniki bili so našemu jeziku neveščti, propovedovali so v spakudrani mešanici, katere živ krst razumel ni, v matrike pa so uveli oni grozni pravopis, katerega na Primorskem še zdaj nismo preboleli. Vrhu tega imeli so vse one zle lastnosti, po katerih na prvi hip spoznamo duhovnika iz kraljevine italijanske in po katerih so po vsej pravici postali razupiti.

S škofom Ravnikarjem nastala je nova doba. Vsi njegovi delavci v vinogradu Gospodovem začeli so propovedovati v dobri slovenščini, učili so ljudstvo čitati in širili so slovenske knjige mej njim. Duhovniki slovenski prijali so vse drugače narodu, nego prejšnji lahonski, ljudstvo prenehalo je sramovati se svojega jezika, jelo je zavedati se in seme, katero je Ravnikar v svoji vladikovanji zasejal, kalilo je dalje do današnjega dne in smelo se trdi, da je velik del današnjega narodnega preroda v Istri zasluga Ravnikarjeva.

Zaradi tega in ker je on oče slovenski prozi in izmej naših prvih mož šel sem tudi jaz na Vače slavit ga. Mesto popotnega lesa vzel sem veliki firnažasti dežnik, a še ta mi ni veliko pomagal. Lilo je neprestano in mokri smo bili kolikor toliko vsi, kar nas je ta dan korakalo v Ravnikarjev rojstveni trg.

Da je bil Prešeren mej nami, izvestno bi bil znani svoj epigram predrugačil in namesto:

Gorjancev naših jezik poptujčevavši
Si kriv, da kólne kmet molitve bravši.

jo malo drugače, dnevu in vremenu primerno zasukal ter zapel:

Rojakom danes preveč moče davši
Si kriv, da kólne vsak, na Vače se podavši.

No, kleli nismo, jaz za svojo osebo bil sem pa vendar nekoliko nevoljen. Tej nevolji ni bilo samo vreme povod, nego tudi to, da udeležba ni bila toliko, kakor bi imela biti. Pogrešal sem več narodnih vrhov in vrščikov, a ker je bilo posvetno razumništvo v obče dosti dobro zastopano, bi zaradi tega ne rekel ne bele ne črne. A udeležba od strani častite duhovščine bila je brez dvombe prepričala, izimši cerkveno opravilo je pravo za pravo niti bilo ni.

In to je, kar daje misliti. Kolika razlika mej nekdanj in zdaj! Nekdanj hodila je vsa častita duhovščina v naših vrstah, sedaj pa, vsaj na Kranjskem, dela strajk. Ne gledé na to, da je v taci družtvih, kakor so „Sokol“, „Dramatično društvo“, Glasbena matica“ in „Slovensko pevsko društvo“ duhovnik bela vrana, začeli so se Goriškemu laži-proroku na ljubo izbrisavati tudi iz Čitalnic ter se oteatativno ogibajo narodnih veselice, prirejenih po posvetni inteligenciji.

Pri marsikateri drugi veselici in slavnosti bi se za to izključnost utegnil navesti ta ali oni izgovor, a za slavnost Ravnikarjevo ni nobenega. Ravnikar bil je škof, slaven škof, imeniten pisatelj, kateremu niti Mahnič ne more ničesar očitati, priljubljen pri svojem duhovništvu, kakor skrben oče pri svojih otrocih, bil oče slovenski prozi in pisal samo knjige verske vsebine in vendar niti njegovega spomina ne pomaga duhovščina proslavljati. Izimši gospode, ki so v cerkvi vršili svoja opravila, se o zastopstvu duhovništva skoro govoriti ne more, niti s telegrami se neso spominjali tega znamenitega dne.

Te čudne prikazni si ne moremo inace tolmačiti, nego da neso hoteli izzivati primerjanja mej nekdanjostjo in sedanjostjo, mej škofom Ravnikarjem in kakim gotovim višjim pastirjem.

Ta primera je res takšna, da oči kolje, hvala Bogu, da mojih ne! Spomin Ravnikarjev pa zbog tega ne bode na škodi. Le večja bode slava njegova, in tem živeje bodemo čutili, da nam danes nedostaje Ravnikarjev in da nam že skoro Vidmar ni več tako antipatičen, nego kdaj. S svojo ekskluzivnostjo pa častita duhovščina na Kranjskem, vsaj njena večina, potrjuje, da se je res izdala parola: Boj mora biti! Gospodje veter sejejo, torej utegnejo tudi vihar žeti.

Zastavica.

Jednega slači, drugzega oblači. Kaj je to?

Državni proracun.

Plemenita osveta — ka-li?

O bolnici Ljubljanski čujejo se čisto čudne stvari. Katoliške „sestre“ kupujejo vino od žida, bolniki pa imajo nedostatno hrano, samo, da se vsako leto pošilja več lepega denarja iz dežele, v Francosko. Govorilo se je in dokazovalo, kako koristno bi bilo, ko bi dežela vzela vso bolnico v svojo režijo. Iméli bi potem na leto par tisočakov dobička, a mi niti tisočakov ne maramo, ker smo tako strašno bogati. Mi smo že omenili, kako se z bolniki ravna. Prišel je n. pr. imovit kmet Babšek iz barja v bolnico, da bi ga ozdravili jako bolesterne bolezni. Ležal je devet dnij, a nihče ga niti pogledal ni. Ker so bile bolečine vedno hujše, odšel je iz bolnice, pozval zdravnika na dom in bil kmalu zdrav, dočim bi bil morda v bolnici še dar tednov ležal, ne da bi se bili zmenili zanj.

Pripoveduje se dalje, da vratar pošilja bolnike, pri katerih se čuti kaj cvenka, takoj „a limine“ iz bolnice, večinoma dr. Bocku, katerega je, kakor je sam nekoč trdil, prignala le ljubezen do Kranjske(???) v naše glavno mesto. To ljubezen bi bilo treba jedenkrat praktično poskusiti, potem bi se znalo, koliko je vredna v avstrijskem denarju, potem bi dobili menda drugačne nazore oni gospodje, ki so nedavno še bili oduševljeni za dr. Bocka.

Nedostatke v deželni bolnici pa je uprav električno razsvetlilo znano „Poslano“ gg. Podkrajška in Berdajsa s Save. Dokazala sta rečena gospoda, da so smrtno ranjenega človeka pustili par ur na kolodvoru, dasi so bili brzozjavno obveščeni, da ima zdrobljeno nogo. Ko je bilo napominano „Poslano“ objavljeno, bil je ogenj v strehi in gospod vladni svetnik prof. dr. Valenta je „urbi et orbi“ naznanil, da bode uložil tožbo zaradi razžaljenja urada. Ta grožnja se je vsakomur smešna zdela, gospod Podkrajšek je v drugem jako opopranem „Poslanem“ celo pozival omenjenega gospoda, naj skoro uložijo tožbo, katero pričakuje popolnoma mirne vesti.

A tožbe ni, pa je ni. „Zwischen Lipp' und Kelchbrand“ zgubila se je v pesku. Pač pa se je uprizorilo kaj družega. Poslali so ovadbo na južne železnice ravnateljstvo, naj se v tej zadevi prične disciplinarna preiskava.

Bože moj, kje bivamo? Zato, ker se vam je resnica povedala, katere niti zanikavati ne morete, zato bodi disciplinarna preiskava? Imate li o njej zdrave pojme! Disciplinarna preiskava imela bi se vršiti proti vam, ker le vi ste zanemarjali svojo dolžnost! Proti uradniku pa, ki je vršil dolžnost svojo in v tej zavesti ne more prenašati, da se osebje v bolnici glede njegove osebe poslužuje raznih surovih psokv in s tem hoče prikrivati malomarnost svojo, proti tacemu uradniku je disciplinarna preiskava več nego neumestna in o v a d b a vaša sodi se sama.

Kdor je pravi mož, išče prava svojega premim potom, njemu ne treba ovadbe, katera po našem umenji itak ne more imeti nobenega uspeha. Južne železnice ravnateljstvo ima izvestno samo dovolj razsodka. Reklo bode: Dotični gospod se uradno v ničemer ni zagrešil, ergo je disciplinarna preiskava brezpredmetna. Kar pa imata vladni svetnik prof. dr. Valenta in postaje načelnik gosp. Podkrajšek mej seboj, za to je pri okrajnem sodišči še vedno široko polje.

Ovadba je in ostane ovadba. „Odium“ je neizogiben in mi samo milujemo vsacega, kdor se tako daleč spozabi, kajti

„Das war kein Heldenstück, Octavio!“

Gospod profesor Gratzy

je naš star prijatelj in sodrudnik. Rodom je iz nemškega Gradca, dasiravno menda to ni vplivalo na njegovo ime in dasi mi stanovito dvomimo, da bi bile ob njegovi zibelci stale one Rojenice, katerim so v starem veku rekali „gracije“. Pokoljenja je nemškega, zaradi tega je čisto „slabega volja“ in daje dijakom namesto kazenskih pogostoma „kazinske naloge“.

Mož je zelo natančen. Dijak prišedši k njemu in nagovorivši ga: Gospod profesor Gratzy! navadno slabo vozi. On zahteva polni naslov in le one dijake, ki ga nagovoré: „Gospod profesor doktor Oskar Gratzy!“ laskavo na rame potrka rekoč: „Takó je pravo!“

No, pa to so malenkosti, to so slabosti, katerih nihče ni prost, najmanje pa gosp. Gratzy. Kaj družega pa je, kako on predava predmete svoje. Nekoč smo že čitali, kako je od starorimskega Mecenata preskočil na gospoda Gorupa na Reki in se pri tem posluževal zelo neuljudnih izrazov. Mislimo, da je za to dobil nos, ako ravni bi bil še kaj več zaslužil.

A pri tem še ni ostal, temveč še vedno nadaljuje svojo prejšno prakso. Kadar n. pr. razlaga „punske vojne“ preskoči po čudni asocijaciji misli na svojega očeta obrt ter prične razkladati dozdevne krojaške tajnosti. Ne vemo, v kaki zvezi so punske vojne in krojaštvo, a zagotavlja se nam, da je prav čudne stvari pripovedoval. N. pr.: Cesarica ima na vsakem plesu drugo obleko, katero služkinje po plesu spravijo v gotovo shrambo. Ko jo pa molji (Gratzy govoril je celo o st. h) začno razjedati, pošlje jo takoj soprogi kacega dostojanstvenika — g. Gratzy izrazil se je v tem oziru celo popolnoma določno — v dar. Je li dotična obdarovanka višja in debelejša, se obleka podaljša in razširi, je pa manjša, potem se pa spodaj in zgoraj, spredaj in zadaj pristriže nekoliko resic (franž) in stvar je gotova. O Dalmaciji pripoveduje gospod profesor stvari, ki neso potrebne niti za etiko, niti za estetiko, še manj pa za zgodovino. Ondu živé ljudje brez Andjelevega prekmorskega praška, bolh, stenice in . . . kar mrgoli. Tacih mrčesov nabaje se po njegovem zagotovilu vse polno ne le v pijači, ampak tudi v jedéh.

Še hujše pa je po Gratzyjevem pripovedovanji v Črni gori. Ne samo hribovci pasó ondu razven drobnice še razno drugo golazen, „skočice i lazice“, nego to se nabaja tudi v najvišjih krogih črnogorskih. Gosp. profesor dr. Gratzy se ni omejil na ta izraz, temveč govoril še jasneje in pravil celo, kako zaradi tega postopajo na Dunaji in v Peterburgu, kadar imajo odlične goste z juga

Naposled, končavši pronašanje svoje, začela ga je menda vendar vest peči in mislil si je, da je predaleč zabredel. Zato je začel dijake apostrofirati: „Te stvari sem vam pravil in jih bom še, ker upam, da bodete o tem molčali. Das bleibst unter uns! Saj vem, da ste vrli dijaki, katerim smem zaupati. Kako grdo bi bilo, ko bi kdo moje zaupanje zlorabil. Kajti v sedanjem času prišel bi v časnike. Torej molčite!“

Ker je to vendar predebelo, dijaki nismo mogli, niti smeli molčati. Komentar si naredi vsak čitatelj sam.

„Vrag vedi, kako to? Ves semester hodil sem pod Tivoli, na Rožnik in drugih krajih, zdaj imam pa baš v prirodopisu dvojko!“

„Tvoja gospodinja mi piše, da je imela letos s teboj veliko nevolje. Ali je to res?“

„Da, papa. Ona je zmirom na moje sanje stavila v loterijo, a nikoli nič zadela.“

Dopisi.

Z Vojskega, 7. julija. (Spomin sv. Cirila i Metodija in — njiju naslednik). V vsaki pravi slovanski duši vzbuja se 5. julija dvojen čut: vesel in žalosten. Vsakega, katerega ni še okužil oni ultra-latinizatorski duh novodobnih prorokov, veseli spomin sv. blagovestnikov, ker sta posvetila naš jezik, utemeljila našo književnost, branila nas neumorno in neustrašno proti „trojezičnikom“, ali bolje „latinizatorjem“, proti nemško-latinskemu preplavu, sploh proti ljudem in močem, katerim je uničenje narodnosti in jezika Slovanov „suprema lex“, kateri neprestano želé in se trudé, „ut omnes Latini sint“ v cerkvi, doma in med seboj pa, da bi nikakor ne bili Slovani vsaj po narodnosti ne, ker — so pravoslavni Rusi tudi Slovani (!). Težko in hudó je, da se je bojevati slovanskim rodoljubom v tej zadevi proti neslovanskim vragom, proti krščeni in nekrščeni židom; no tisočkrat huje in teže je, bojevati se proti domačincem, proti krvnim in jezikovnim bratom, proti ljudem torej, ki izdajajo svoj narod in jezik, ki se sramujejo svoje matere in zlatih svetinj naših prvoučiteljev in prosvetiteljev, proti ljudem, ki imajo vedno na jeziku papežstvo in vero, v istini pa delujejo javno in skrivno proti obema. To je uzrok žalostnih čutov, ki se vzbujajo pravemu Slovanu 5. julija.

Ako bi se pa hotelo trditi to žalostno ravnanje o vseh naših svečenikih, bilo bi to nepravilno, kajti še je v Slovencih duhovnikov, ki spoznavajo jednega papeža v osebi Leva XIII. a ne goriškega Mahničca, ki imajo uzor apostolskih naslednikov v sv. Cirilu i Metodiji in njima enakih škofih, kakor je prem. g. Strossmayer, ki izvršujú ukaze papeža i gledé na češčenje sv. blagovestnikov. No, žalibože, zadnjega se ne more reči o tukajšnjem vikarji in sosednem mu župniku, kajti že par let se po-

greša baje zapovedana slovesna maša v nedeljo po sv. Cirilu in Metodiji. Čemu se to godi, ni znano nikomur. Morda zato, ker ta ni mastno plačana, kakor one pri pogrebih, za katere se računí od 20—40 gld?! — Ubogi kmetski trpin! Jedva toliko denarja spraviš skupaj, da plačaš neznosni davek, da pripraviš sebi in družini najpotrebnejšo obleko in hrano, seveda, ako ti Bog blagoslavlja trud. Mučiš in trudiš se od tedna do tedna po kamnitih, neplodovitih njivicah, po gozdih in rudnikih, in ne privoščiš si niti v nedeljo kozarčka vina, samó da moreš s težavami prenašati bremena, katera ti naklada vlada in cerkev; — pa pride še brezsrčen človek, ki te tare pri vsakej priložnosti, pri „bêri“, pri povišanji plače za mašo itd.; ki ima vedno polno besed na prižnici, ko je čas naročiti se na „Domoljuba“, dati za „ofer“ ali kako bratovščino, a jako malo, ko je treba pomagati kakim pogorelcem ali naročiti se na družbo sv. Mohorja; človek, ki porablja tvoj krvavo zaslužen denar v olepšanje „farovža“, a ne cerkvenih oltarjev, v česar namen ga je zbiral, ki ostavlja od drugih do 2 uri in še več oddaljeno občino brez dušnega pastirja včasih celó po več dnij, ne da bi to naznanil, ki se vsakrat jezi, ko je treba prevideči kakega bolnika, in s svojo malomarnostjo celó dopušča, da se je ločilo že dokaj ljudij iz tega sveta brez svetstev! Potem se pa upije: „vera peša!“ Da, vera peša in mora pešati, ako ima takih služabnikov in zaščitnikov!

Da bi se ugledali naši svečeniki v sv. brata Cirila i Metodija, ki sta živeła z narodom za narod in narodnost, ki sta ga oprostila tujega jezika in desetine nemških latinizatorjev, potem bodemo mogli vzkliknoti z Mirkom:

„Prost je rođ, svobodna domovina,
Naša zopet dedov je lastnina!“

Iz sv. Jurija ob Taboru, 13. julija. Kako farizejsko se zlorabi § 19. tiskovnih zakonov po nekaterih, kojim je neljubo, da pride mej svet njih dejanje in nehanje, svedoči popravek g. Tomaniča v „Slovenskem Narodu“. Potrjujemo in naglašamo nasproti tej brezmejni drznosti še jedenkrat, da je vse res, kar se je bilo pisalo, in da je popravek g. Tomaniča le pesek v oči, da bi pred javnostjo prikrikl svoje nerodoljubno in vse graje vredno postopanje proti našemu „bralnemu društvu“ in njega osnovelem. G. Tomanič je bodisi tako slabega spomina, da ne ve več, kaj je govoril na dan osnovalnega zbora na propovednici proti našim „liberalcem“, ki so osnovali „bralno društvo“, ali pa ga je sram svojega junaškega čina in hoče torej s svojo smelostjo resnici na kvar izbrisati ta črni madež iz svojega pastirskega delovanja. To bi nas sicer veselilo, da ima še toliko čuta rodoljubnosti v sebi, da ga je sram pred javnostjo priznati nedostojni čin; vendar moral bi kot spovednik vedeti, da na tak način kesajoči se grešnik ne nastopa pota pokore, ampak le, ako res obžaluje svojo zmoto, katero je storil v preveliki gorečnosti in morda pri nuduševljajočem spominu na veličastvo svojega duševnega pokrovitelja ob zeleni Soči. Moral bi na drug način popraviti krivico, ne pa trdovratno tajiti resnice. Sicer pa ne verujemo v dobro voljo g. Tomaniča; kajti znano nam je dobro, da je še nedavno trdil (morda se g. Tomanič še spominja na dotičnega gospoda?): „Jaz sem bil in bom vedno nasproten takemu društvu.“ Pa tega bi niti ne bilo treba poudarjati, ker dejanja, katera smo sami videli, so nas o tem dovolj prepričala. Navzlic drznemu popravku ostane istina, da je gosp. Tomanič prisposobil „Slovenski Narod“ in „Brus“ s kačo in hudičem, omenjajoč po sv. pismu, da je hudič zapeljal v podobi kače Evo in Adama, a liki njemu prě zapeljujejo dandanes liberalni časniki, kakeršna sta n. pr. „Brus“ in „Slovenski Narod“, našo mladino. Roko na srce, g. Tomanič! Upate si še trditi, da to ni istina? Zakaj se sramujete te izvirne prisposode, ki jo morete v predalih nekaterih, Vam posebno milih listov dan za dnevom čitati; zakaj zatajujete svojega Goriškega učitelja v javnem listu, dočim s propovednice njegovo modrost izdajate za „krščanski nauk“ svojim poslušalcem? Da sta Vam vrla „Slovenski Narod“ in „Brus“ trn v peti, to nam je že davno znano, kakor tudi to, da ste vnet razširjevatelj privilegovanega Kalanovega „Domoljuba“, samo mesto svojim napadom mogli ste si kje drugje izvoliti. Rzsodnim in razumnim našim možem že davno presedajo Vaši govorniški plodi, kar so pokazali s tem, da so mnogobrojno pristopili našemu društvu.

Resnicoljub.

Dobro se je izvil.

Došel je sosed k sosedu v goste. Gospodar nalije čašo vina; jo ponudi gostu, a reče:

„Na, pa izpij! Toda, ako porečeš, da je vino dobro, dam ti zaušnico; ako pa rečeš, da je za nič, dobiš zopet zaušnico.“

Gost izpije čašo do dna.

„No, kakšno je vino?“ uprašá gospodar.

„Ej, brate, izpil sem hitro v strahu, da niti ne vem, kakšno je. Daj, nalij mi še jedno čašo!“

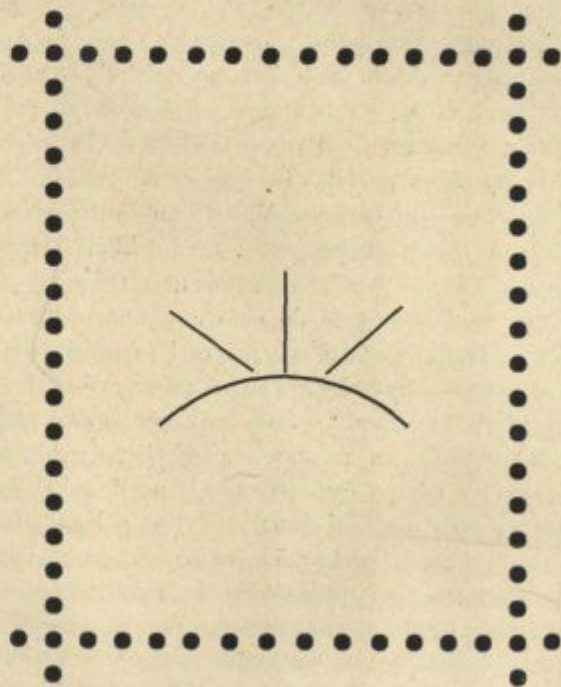
Ko je gost izpil drugo čašo, zopet uprašá gospodar:

„No, kakšno je?“

„Baš takó, kakor prvo!“

„Neue Freie Presse“

je zadnjič prav dobro povedala, češ, le v popolnoma izpeljanem okviru punktacij vidi Nemeč, (kakor podoba kaže)

zopet svoje „vzhajajoče solnce.“

H. L.

Incognito.

Žandarm: Kje imate popotni list?

Lopov: Čemu? Jaz potujem „incognito“.

V šoli.

Učitelj: Milko, povej mi, ako od mene dobiš pet češpelj in vseh pet pojéš, koliko še ostane?

Milko: Pet koščic.

Pred uradom.

Popotnik: Kje pa je slovenski napis?

Vrtar: Kje? Na drugi strani table.

France Maričen.

Pusto je bilo pri Maričenih ob smrti stare Katre. Domaril in gruntoval je za njo na polgruntu sin France. Bratov in sester ni bil nobeden živ, odmrli so mu v rosni mladosti. Pri Francetu veljale so še vedno tiste stare šege in navade, kakor jih je njega dni upeljal stari Miha, oče Francetov. Zapomnil si je dobro rek svojega starega: „Oplunjena dlan, pa delo, in ne zmanjka ti jelo,“ to ti veljaj, pa boš živel. Trden je bil ta stari Miha kakor sama grča. Pa vse se steče, kar čez noč priklenilo ga je na postelj, iz, koje ni več ustal. Sedaj pa počiva tam gori pri sv. Mohorji in Fortunatu zadaj za lipami, v okvirji belega zidú, med trhlimi križi . . . Pred smrtjo ukazal je pisati testament. Oddajal je gospodarstvo ženi, — a le do sinove polnoletnosti. Ako mu kane na misel, ženiti se, privrgel je še Katri nekaj gotovine kakor v nameček, „ko se pa ne vé, kako je s temi mladimi sinahami.“ Sebi pak je zapisal pogreb, kakor se spodobi, in za maše posebej 20 goldinarjev; „ko se pa ne vé, po čem so tam štruce,“ rekal je, ko je bil še čil. Ob očetovej smrti štel jih je France deset, a sedaj po materni, prekoračil je že trideseto. Tudi z ranjko delala sta pridno od vida do vida. Ako je bilo Francetu tedáj hudo, ob očetovej smrti, bilo mu je sedaj podvojno. Zatulil bi, ko sivi volk v planini, ko mu je Tonče Jamškov s cerkvenikovo pomočjo polagal predrago mater v črno krsto, postlano z oblanjem za večno spanje!

Tisto molko pribijanje pokrova, koje je strahovito odmevalo po sobi, in pa tisti sev pokopnih sveč, vse to ga je omamilo, ubilo mu dušo, — vèn je moral, k plavki je šel v hlev, in jedina ona bila mu je svedokinja grenkih solzá . . . A kmalu se hrabro obriše. Ljudem solze kazati, tega ne, za svet ne. Šel je vèn. Zvonovi zapojó, vrsta pogrebcev se pomiče s križem naprej; duhovnik poje žalne psalme, on pa stopa samcat za krsto.

Dobra žena bila je to ranjka Katra; še Gadnovka, najhujša klepetulja, o kojej so rekali, da stoji slično Lotovi ženi na vaški poti ter obira mimoidoče s tistim jezikom, hujšim od Adamove kače, še ona jej ni vedela težke besede.

Drugi dan po pogrebu zjutraj, vzame France golido na stajalu pod škafom, sname palico z železnega obročka, — privzdigne in odrine vrata ter gre mlest.

Dokončavši nastilja, vrže v jasli nekoliko piče, otrese raz „pruštof“ in klobuk steljo in bilje, stopi v hišo, umije se, ter ukvarja s kuho. Po zajutruku v obliki rahlih žgancev, pomoli, ter odide po gruntnem delu. In tako je šlo dan za dnevom. Po leti z rjuho pod pazduho in s srpom v roci na polje, — nazaj z otavo ali senom, po zimi pak z drvi in dračjem obtovorjen, da takisto so mu dolgo šibine mahale po opetnikih. Ob nedeljah po litanijah ali prej, kakor je nanoslo, je pa plavko gonil na pašo.

France, sin Mihin, bil je srednje, čokaste postave „močán je kot medved“, rekali so vaški fantinje. Narava pak mu je dihnila v srcé neko plahoto in sram pred ljudmi; bil je uprav tacega značaja, kakor pokojnica.

In necega nedeljskega popoldne žene France zopet plavko skozi vás.

Tamkaj pod Semenčevim latnikom pa so ti stali tedaj vaški možakarji. Tlačili in prižigali so pipe, govorili mnogo o cesarskem davku, o hudomušnih časih ter zajedno obirali vsacega hlapčeta, ki je stopil v vaško krčmo.

„Posel ta ti je še zmiraj, tega se še denar tišči, gospodar pa skrbi, in prebiraj môlek doma za pečjo,“ tako so govorili. In ko France s svojim: „gej, gej, les, les“ plavko mimo prižene, preobrazi jim do čista pomenek. „Naenkraj jo je spravilo to Katro“, meni Mihcev. „Muhvič da je še brala kali, pa domov je morala, leči je morala, pa še tisto noč jo je stisnilo,“ pravi Planinčev. „Jej nič nismo, prav nič, rosa na veji smo, veter, smrt namreč zamahne z britko kosó, — pa nas ni, lejte si, kakšen junačina je bil ta-le Matijčetov, leto je zdaj, odkar smo ga zasuli, turšico nam je še pomagal osipati. Na ples je šel mlada norost, ki je pa mislil, da bode samega Kosomanca užugal, prehladil se, pa ga je zmanjkalo,“ tako je pravil Miklavov. „E tako je, kaj bi tisto, star mora, mlad pa zná, i kaj meniš Tone, da bodeva midva sodnjemu dnevnu trobila, kali?“ — meni Lovrenec. „I kaj pa bo s tem Francetom?“ ugibali so zajedno. In ko je k litanijam zvonilo, ukrenili so, da hiša brez gospodinje, pa hlev brez krave, pa kmetija pod nič. France pak, — prignavši kravo na laz, zadaj za vasjo, leže na hrbet ter zijá v oblake, ter misli, mnogo misli. Vedel je, ako se s kravo ukvarja, opušča kuho, in če ima oko v hiši, pa ga nima v gruntu. Zdolaj na krivi hruški pobrali so mu ves sád, doma pak, včera ko je kokošim potresal, — opazil je, da jih ni več toliko, kakor bi jih imelo biti, tam na gnezdu pak jajec primanjkuje. Kaj-li, kujajo se menda ne. Lepe novce dobilo se je za maslo in jajca, ko je bila še mati živa. A sedaj? Nič! Ženske ne marajo skupovati masla od dedcev, sosebno če imajo tisto čufarico v gofji. „O ti, angelj, ti poslanje božje, v obliki slabe ženske, ki bajti tri ogale podpira,“ misli si naš France, „ko bi mogel pač človek tako ženščé udobiti, ki bajto spodpira in ume gospodinjiti. Vedel je pač, da iz tega labirinta njegovih skrbi bi ga lahko izvela ongava Mica. Sram ga je bilo sicer pri takej misli in zamižal je. Misli pak so hude, kakor muhe po letu: čim bolj jo odganjaš, tim bolj se ti usiljuje. Saj bi, — ali z babo tiste budalosti govoriti, bá! nikedar ne, rajši je samec, ter plavko pase, noter do zelene večnosti! A bolj ko to reč premišljuje, bolj se mu dopada, in konečno je takó sklenil, da bi bilo vendar dobro, ko bi se ženil! In ko je šlo soluce za goró, in je griče in drevesa zavijal mrak v fantastično odelo, tedaj pravim, zavzdignil je France šibino, in „gi, gi, in les, les“ in cajbal je plavko proti domu.

In ko se je zvečer razpravil ter rešil čudovito težkih škorenj, in se zleknul na trdi postelji — ponavljalo se mu je tam notri na levi strani pod srajco: „ženi se!“

V koči bilo je vse mirno. Mesečina sijala je naravnost v sv. Boštjana, ki je namalan na steklo, nad leseno uro visel. Čuti bilo je le sopenje Francetovo, ter glojenje črva tam v škrinji, pomalani z rudečimi rožami. Tam zdolaj za kočó, pak je žuborel potok, sem od Štefačeve luže pak se je čulo regljanje žab.

Tam dolí na konci vasi zavriskal je še nek ponočnjak — Grčev Tone — če smemo verjeti stari Gadnovki; a tudi on je skoraj položil svoje sladke bolečine, koje mu je nakopala Matevževa Urška, — v dišečo otavo.

Lahka noč, jadni trpini!

Trikrat je že prišla pomlad v dežel, odkar so zagreblj Katro. Južni vetrec je dihal, tajal po zemetih zadnji sneg, a ljubo solnce pozivalo je trobentice in zvončke v mlado življenje. Tedaj pa ni krave pasel naš France, tudi se ni ukvarjal z molžo, in ne s kuho. Privzdignil je baš pokrov rudeče pobarvane skrinje, privlekel na beli

dan klobuk, — kastorček, ter si ga varno pri zrcalu na glavo posadil. Baš tedaj pa ustopi v vežo Jožica Malnerjev, glasno odkašljaje se.

Jožica Malnerjev veljal je in še velja sredi kmet-skih možakov, za učenega. „Razume se na pisanja kakor kateri si bodi od „rihte“, takó je šel glas o njem. Zató so mu pa tudi rekali: „dohtár Jožica“. Zajedno bil je snubač, ter vroč pravni zastopnik pogaženega devištva.

Tudi Ljubljana mu ni bila deveta dežela. Samo lani, ko je moral tja radi necih sitnostij, — pravili so da je napravil jedno neumno. Barigljico da je imel, pa opil da se je takó, da je v čakalnici tretjega razreda v prah pal, ter z velicim glasom peč molil, na glas čudeč se, da ni še svoj živ dan tacega oltarja videl. Mogoče da je res bilo. A to nima nikacega povoda temniti slavo njegovo. Nosil je po zimi hlače irhovske, koje so mu na kolenih za pedenj visoko stale, in polhovko — po leti pak prtenice, stlačene v nizke čevlje, platneno srajco, in širokokrajen klobuk, izpod kojega so mu svetile male lokave oči.

(Dalje prihodnjič.)

Ferdinand v kopeli.

„Visočanstvo, to je moralo biti neko posebno črnilo, s katerim ste se računili pomazati na parobrodu podpisovaje Paničevo obsodbo. Z nobenim milom ne dá se odpraviti.

„Slovenski Dom“.

Gospod Fran Šumi, katerega je, kakor trdi, „ljubezen do domovine pripeljala iz južne, osredne in severne Amerike“ v Ljubljano, začel je izdavat list, kateri bode, kakor se čita v vabilu, prinašal *izvrstno* gradivo, „mnogo izvrstnih stvari“ ter pisal, „de omnibus rebus et quibusdam aliis“.

Posebno veliko obeta g. Šumi gledé svojih „etimologično prazgodovinskih študij“. Naročnike vabi z besedami: „Rojaki! Blagovolito pazljivo brati moje jezikoslovne razprave, kajti jaz Vam bom podajal vse drugačne imenorazlage, kakor ste jih dozdej brali, ker moje razprave so ključ in vodilo k prazgodovini Slovencev.“

Kakor se vidi že iz teh vrstic, gosp. Šumi svoje svetilke ni postavil pod polovnik, žal, da v izdani prvi številki nismo našli niti obečanega izvrstnega gradiva,

niti ključa in vodila k prazgodovini Slovencev. Vse njegove etimologične prazgodovinske študije so take, da jih ne moremo zmatrati resnimi, marveč le kot proizvod prebujne domišljije in nedostatka šole. Gosp. Šumi razlaga po vrsti vsa slovanska imena iz celtščine. *Mesarica* mu je galoceltiški izraz, *Aculea* je „Bergwasserhaus“, *Logatec* „Tiefeland oder Wiesenberghaus“, *Prešeren* je „Bergwasseransiedler“, *Kočerje* „Waldbachhaus“ in celo *Hudič* spremeni se pod njegovim peresom v pohlevnega *Potokarja* itd.

Nadejati se nam je po tacih načelih še marsikate-rega presenečenja, kajti g. Šumi piše mej drugim:

„Od zdaj za naprej se ne bo više tako zgodovina-rilo kot do zdaj, ker upam nove nazore merodajne postaviti učenjaku, da mu bo lakho vsak rekel, to ni logično, to je nezmisel. Na primer: mi imamo petelinove, mačkine, kurje, pesje, volovske, konjske in druge nezmyselne naselbine. So jih postavile živali? Ako so bile postavljene za živali? Ljubljana ima Kravjo dolino brez hribov in mesto krav stanujejo ljudje notri, ravno tako so v Kurji vasi za prebivalce ljudje. Tako Slovenci mi razumemo vse narobe, še kranjski trg Planina, ki je popolno slovenska, nima slovenskega imena, ker pomeni bivališče na planem ali travniku. — Ako hočemo poznati pomen in starost naših naselbin, moramo računati z zgodovinskimi narodi, kateri so jih nekdej postavili in poimenovali, pa jih dandanes njihovi potomci ne razumé več, ker so iz Celtov postali Slovenci. Še naš bivši velezaslužni starosta zgodovinarjev, Trstenjak, po rodu ni Slovenec, nego Galec. — Da Trstenjak ni Jaka iz Trsta ali natrsta, to mi ni treba dokazovati, ker to tudi nikdo ne misli, torej pa bo „Torrstainiac“, kar pomeni moža naselnika poleg gorske vodice.“

Kdor s tem še nema dovolj, naroči naj si „Slovenski Dom“.

Drobiž.

On: Pomislite gospodičina! Nocoj se mi je sanjalo, da sva se midva poročila.

Ona: Vse mogoče. Človeku se marsikdaj kaj neumnega sanja.

Oče (sinu): Čuj Ivanček, ako boš danes priden, smeš zvečer drva sekati.

Ivanček: Ako pa ne bodem priden?

Oče: Potem jih moraš sekati.

Gost: „Ali te ni sram, tako mlad, zdrav in čvrst, pa prosjačiš!“

Prosjak (zaupno): Prosim, prosim, jaz ne prosjačim samó — včasih tudi kradem.

Nadobudno dete: Oče, ti mi moraš dobiti družega učitelja.

Oče: Pa zakaj?

Nadob. dete: Ta učitelj me vsakikrat to vpraša, kar ne znam.

Telegrami „Brusu“:

Trst. Društvo „Pro Patria“ razpuščeno, ker že imena ni imelo pravega. Pravo ime bi mu moralo biti „Ex Patria“.

Postojina. Fekete nazaj hodi. Najbrže prišel se je zahvaljevat za ovacije, prirejene mu ob obhodu njegovem.

Slovenji Gradec. Dr. Šuca in nasprotnega mu kandidata, Frana Kovača, združila in sprijaznila je nesreča. Pred volitvijo stala sta si, kakor dva petelina nasproti, po volitvi pa sta v gostilni „Na pošti“ v bratovski slogi zalivala jezo svojo. Tu pač velja: „Solamen miseris, socios habere malorum.“

Karlovi Vari. Občinstvo bliža se Koburžanu le na spoštljivo daljavo. Seveda le zaradi njegovega nosu.

Dunaj. Koburžan bil na tukajšnji poljedeljski razstavi incognito. Kako to? Ker je imel svoj nos v fetalu.

Beligrad: Neverjetno je, a zagotavljam Vas, popolnoma resnično. „Exrex“ Milan je popolnoma na kantu. V Parizu zastavil je vse svoje dragocenosti, celó zlati kronometer. Sedaj, da ni brez ure, nosi uro svojega sina, kralja Aleksandra. — Na Dunaji zastavil je nekomu židovu svojo zbirko dragocenega in zgodovinsko imenitnega orožja, zastavil tudi orožje in krono starih kraljev srbskih. Hišno opravo v Pariškem hotelu si je Milan sam kupil, a ker ni plačal najemnine, zarubil mu je „hotelier“ ves mobilijar. Razven tega napravil je v Parizu nad 400.000 fr. dolga. To in ker je na profesorskem banketu v Belemgradu razžaljivo govoril o francoski republiki, je uzrok, da si v Pariz več ne upa. Milan zgubil je vso нравno podlago, zato in ker ima „kačo v žepu“, se ne more nikamor ganiti in ni več resen, najmanj pa nevaren.

Pri angleško-nemški poravnavi v Afriki,

pokazalo se je, da imata oba prijatelja dolge prste.

Nečuvvena nesreča.

Čuli smo že, da je „turn streló ubil“, o taki nezgodi pa še ne, kakeršna se je dne 12. t. m. pripetila na slovenskem jugu.

Kakor „Slovenec“ z dne 18. t. m. javlja, skočila je pri Visoki Planini železnica s tira.

Kaj takega še ni bilo in kdo ve, kdaj bode ta nezgoda popravljena, kajti če hkratu vsa železnica skoči s tiru, to pač neso mačje solze.

Vabilo na naročbo.

S to številko potekel je letošnji prvi polletni tečaj. To daje nam povod, da opozarjamo p. n. gospode naročnike, da si pravočasno s poštnimi nakaznicami zopet naroče jedini slovenski ilustrirani šaljivi list

„BRUS“

kateri bode, kakor doslej, tako tudi v bodoče svojemu smotru zvest ostal.

„Brus“ brusil bode tudi nadalje, kakor je do sedaj, vse kar je skrhanega in zarjovelega in prizadeval si ugajati čitateljem svojim. Boril se bode za načela narodnega napredka, svobode in prosvete ter zavračal vse izrodke, ki bi nam utegnili v narodnem in drugem oziru biti škodljivi.

Naloga naša ni baš najprijetnejša, zato pa se nadejamo, da nam ostanejo dosedanji naročniki naklonjeni, kakor do sih dob, in da list širijo in priporočajo v svojih krogih, mej svojimi prijatelji in znanci. Potem bilo bi nam možno, žrtovati za list, zlasti pa za podobe še kaj več, nego doslej.

Posebno opozarjamo p. n. čitatelje na tiskovno pravdo, ki nam jo je naklonil znani Trnovski kapelan Andrej Kalan in katera se bode obravnavala pred Ljubljanskim porotnim sodiščem. To velezanimivo pravdo priobčili bodemo celega in čitatelji naši dobili bodo izvestno kaj hvaležnega gradiva.

„Brus“ stane

za vse leto 4 gl.

za pol leta 2 „

za četrto leta 1 „

Uredništvo in upravnništvo „BRUSOVO“.

Slika Kinspielerjeva

v veliki obliki

krasno izdelana dobiva se po 50 kr. v

„NARODNI TISKARNI“.

Krasno izdelana

podoba Levstikova

v veliki obliki, v dveh barvah na karton tiskana, dobiva se v

„Narodni Tiskarni“

po 30 kr., po pošti po 35 kr.